

Fitzgerald, Francis Scott Key (1896–1940) : นายฟรานซิส สกอตต์ คีย์ ฟิตซ์เจอราร์ด (พ.ศ. ๒๔๓๙–๒๔๘๓)

ฟรานซิส สกอตต์ คีย์ ฟิตซ์เจอราร์ด เป็นนักเขียนชาวอเมริกันคนสำคัญคนหนึ่ง ในทศวรรษ ๑๙๒๐ มีนามปากกาว่า เอฟ. สกอตต์ ฟิตซ์เจอราร์ด (F. Scott Fitzgerald) ผลงานของเขาสะท้อนให้เห็นบรรยากาศ พฤติกรรม ตลอดจนค่านิยมในศีลธรรมที่เสื่อมลงของสังคมในทศวรรษ ๑๙๒๐ ซึ่งเขาเรียกว่า ยุคดนตรีแจซ (Jazz Age) ได้อย่างถึงแก่น

ฟรานซิส สกอตต์ คีย์ ฟิตซ์เจอราร์ด

ฟิตซ์เจอราร์ดเกิดเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ค.ศ. ๑๘๙๖ ที่เมืองเซนต์พอล (Saint Paul) มลรัฐมินนิโซตา (Minnesota) เขาได้รับการศึกษาจากโรงเรียนประจำของโบสถ์นิกายโรมันคาทอลิกหลายแห่งในแถบนั้น จากนั้นจึงเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยพรินซ์ตัน (Princeton University) ระหว่างเรียนอยู่ที่นั่นเขาไม่ค่อยมีความสุขนักเพราะรู้สึกว่าเขาดีกว่าเพื่อนร่วมชั้นซึ่งมาจากครอบครัวดี เก่าที่ร่ำรวยจากรัฐทางตะวันออก ในขณะที่ตัวเขาเองมาจากภาคตะวันตกกลาง (Midwest) ที่ยังล้าหลัง ห่างไกลความเจริญ เขาจึงไม่ค่อยเล่าเรื่องครอบครัวให้ใครฟัง ทำให้ประวัติชีวิตช่วงแรกของเขาค่อนข้างคลุมเครือ

ฟิตซ์เจอราร์ดไม่ค่อยสนใจเรียนหนังสือ แต่ได้ทำความรู้จักและเรียนรู้จากนักเขียนและนักวิจารณ์หลายคน อาทิ เอดมันด์ วิลสัน (Edmund Wilson) ที่กลายเป็นเพื่อนสนิทคนหนึ่งของเขาจนวาระสุดท้ายของชีวิต หลังจากสหรัฐอเมริกาเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ ๑ ฟิตซ์เจอราร์ดก็ลาออกจากมหาวิทยาลัยกลางคันและสมัครเป็นทหาร ใน ค.ศ. ๑๙๑๗ เขาถูกส่งไปฝึกตามค่ายต่าง ๆ หลายแห่ง แต่ไม่เคยไปร่วมรบในต่างแดน ขณะประจำการอยู่ที่ค่ายทหารในมลรัฐแอละแบมา (Alabama) เขาหลงรักสาวสวยวัย ๑๘ ปี ชื่อ เซลดา แซร์ (Zelda Sayre) ซึ่งเป็นบุตรสาวของผู้พิพากษาศาลสูงของมล

รัฐนี้ แשרกลายเป็นต้นแบบของนางเอกสาว สวยเก๋ ฟุ้งเฟ้อ ฉาบฉวย แต่เห็นแก่ตัวในนวนิยายเกือบทุกเรื่องของเขา ชีวิตส่วนตัวของฟิตซ์เจอร์รัลด์และคู่ชีวิตในอนาคตของเขาโด่งดังไม่แพ้นวนิยายที่เขาเขียน ทำให้เขากลายเป็นตัวแทนของหนุ่มสาวอเมริกันยุคคนตรีแจซหรือยุคทศวรรษ ๑๙๒๐ อันครืนครั่น (The Roaring Twenties)

ใน ค.ศ. ๑๙๒๐ นวนิยายเรื่องแรกของฟิตซ์เจอร์รัลด์คือ **This Side of Paradise** ที่เขานำมาแก้ไขปรับปรุงขณะประจำการที่มลรัฐแอละแบมา ได้รับการพิมพ์เผยแพร่ ทำให้เขามีชื่อเสียงขึ้นมาในชั่วข้ามคืนในฐานะกระบอกเสียงของหนุ่มสาวยุคคนตรีแจซ และมีเงินมากพอที่จะแต่งงานกับแซร์ นอกจากนี้ งานของเขายังเป็นที่ต้องการของนิตยสารอเมริกันชั้นนำหลายฉบับซึ่งยินดีจ่ายค่าเรื่องให้อย่างงาม

นวนิยายเรื่องต่อมาของฟิตซ์เจอร์รัลด์คือ **The Beautiful and Damned** (ค.ศ. ๑๙๒๒) ทำเงินก้อนใหญ่ให้เขาเช่นเดียวกับนวนิยายเรื่องแรก ประกอบกับเรื่องสั้นที่เขาเขียนไปลงตามนิตยสารต่าง ๆ ได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดี ทำให้เขาและภรรยาซึ่งนิยมความหรูหราฟุ้งเฟ้อทั้งคู่สามารถใช้ชีวิตวนเวียนตามงานเลี้ยงต่าง ๆ ในโรงแรมหรูแบบคนชั้นสูงได้อย่างสบาย เป็นเหตุให้ริง ลาร์ดเนอร์ (Ring Lardner) นักเขียนร่วมสมัยผู้คุ้นเคยกับครอบครัวฟิตซ์เจอร์รัลด์เรียกฟิตซ์เจอร์รัลด์และภรรยาว่าเจ้าชายและเจ้าหญิงของคนรุ่นเดียวกัน ฟิตซ์เจอร์รัลด์เขียนเรื่องสั้นไว้กว่า ๑๕๐ เรื่อง เขาได้เลือก ๔๖ เรื่องมารวมพิมพ์เป็นหนังสือ ๔ เล่ม ได้แก่ **Flappers and Philosophers** (ค.ศ. ๑๙๒๐) **Tales of the Jazz Age** (ค.ศ. ๑๙๒๒) **All the Sad Young Men** (ค.ศ. ๑๙๒๖) และ **Taps at Reveille** (ค.ศ. ๑๙๓๕)

ใน ค.ศ. ๑๙๒๔ ครอบครัวฟิตซ์เจอร์รัลด์ทิ้งบ้านที่ลองไอแลนด์ (Long Island) มลรัฐนิวยอร์ก เดินทางไปใช้ชีวิตหรูหราที่ริวีเยรา (Riviera) ในประเทศฝรั่งเศสอยู่นานหลายปี เขาใช้เวลา ๕ เดือนแรกที่บ้านใหม่เขียนนวนิยายเรื่อง **The Great Gatsby** จนจบ นวนิยายเรื่องนี้พิมพ์เผยแพร่ครั้งแรกใน ค.ศ. ๑๙๒๕ ในตอนแรก **The Great Gatsby** ไม่ได้รับการต้อนรับเท่านวนิยายเรื่องอื่น ๆ ของเขา แต่ในเวลาต่อมากลับกลายเป็นนวนิยายที่สร้างชื่อเสียงให้เขามากที่สุด ทำให้เขาได้รับการยอมรับว่าเป็นนักเขียนที่สำคัญที่สุดคนหนึ่งของสหรัฐอเมริกา แม้ว่าในสมัยที่เขายังมีชีวิตอยู่นักอ่านร่วมสมัยส่วนใหญ่ไม่คิดว่าเขาเป็นนักเขียนอัจฉริยะคนหนึ่ง แต่เห็นว่าเรื่องที่เขาเขียนเป็นเพียงบันทึกเรื่องราวร่วมสมัยที่ค่อนข้างตื้นเขิน และกระทั่งเป็นหนังสือที่ยกย่องสละสลวยที่เสื่อมทราม ผิดกับนักอ่านยุคหลังที่เห็นว่าแท้จริงแล้วเรื่องของเขามีหลักศีลธรรมแฝงอยู่

นวนิยายเรื่อง **The Great Gatsby** สะท้อนภาพสังคมวัตถุนิยมของสหรัฐอเมริกายุคนั้นได้อย่างแจ่มชัดและมีชีวิตชีวา ทำให้เห็นภาพชีวิตผู้คนร่วมสมัยกับฟิตซ์เจอร์รัลด์ ที่สามารถเชื่อมโยงเข้ากับตำนานของความฝันแบบอเมริกัน (**American Dream**)* อันเป็นแก่นเรื่องสำคัญของวรรณคดี

อเมริกันเรื่องหนึ่ง ตัวละครในนวนิยายเรื่องนี้เกี่ยวกับความฝัน ความฟุ้งเฟ้อทะเยอทะยาน พยายามดิ้นรนแสวงหาความมั่งคั่งทุกวิถีทาง โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องหรือศีลธรรมแต่ในที่สุดก็ต้องฝันสลาย เหตุการณ์ในเรื่องเกิดขึ้นในทศวรรษ ๑๙๒๐ อันเป็นยุคฟองสบู่ของสหรัฐอเมริกา ก่อนที่เศรษฐกิจจะพังพินาศตามตลาดหุ้นซึ่งนำไปสู่ยุคเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (Great Depression)* ฟิตซ์เจอร์อัลด์สะท้อนภาพสังคมของคนชั้นสูงที่หรูหราฟุ้งเฟ้อ ดำเนินชีวิตอย่างไร้แก่นสาร ฉาบฉวย เห็นแก่ตัว คุณถูกคนที่มิฐานะต่ำต้อยกว่าตน โดยใช้ครอบครัวของทอม บุกแคนัน (Tom Buchanan) และเดซี่ บุกแคนัน (Daisy Buchanan) เป็นตัวแทน ในขณะที่เขาให้เจย์ แกตส์บี (Jay Gatsby) และผู้รักของทอมเป็นตัวแทนของคนอีกชั้นหนึ่งซึ่งพบเห็นได้ทั่วไปในสังคมยุคนี้ คนพวกนี้มีแต่ความเห่อเหิมทะเยอทะยานและความฝันที่จะร่ำรวยทัดเทียมกับคนชั้นสูง แม้จะต้องใช้วิธีการที่ผิดกฎหมายหรือผิดศีลธรรม แต่สุดท้ายทั้งสองก็ไม่บรรลุความฝันอันสูงสุดที่ตั้งไว้ นวนิยายเรื่องนี้แฝงศีลธรรมไว้ลึก ๆ แม้จะดูเหมือนว่าเป็นนวนิยายที่ถ่ายทอดเรื่องราวของสังคมอเมริกันในช่วงทศวรรษ ๑๙๒๐ ที่ฉาบฉวยไร้สาระ **The Great Gatsby** จึงได้รับการยกย่องว่าเป็นทั้งบันทึกประวัติศาสตร์สังคมยุคคนตรีแฉงที่มีชีวิตชีวาและวรรณกรรมเรื่องเยี่ยมที่สุดเรื่องหนึ่งของสหรัฐอเมริกา

ใน ค.ศ. ๑๙๓๑ ฟิตซ์เจอร์อัลด์พาครอบครัวเดินทางกลับสหรัฐอเมริกา เพราะภรรยาของเขาเริ่มมีอาการโรคประสาทอย่างรุนแรง ช่วงนี้เขาดื่มเหล้าอย่างหนักจนกลายเป็นคนติดเหล้าแต่ก็ยังเขียนหนังสืออย่างสม่ำเสมอ โดยส่วนใหญ่เขียนเรื่องสั้นไปลงตามนิตยสารต่าง ๆ นวนิยายเรื่องต่อมาของเขาคือ **Tender is the Night** เป็นเรื่องของชาวอเมริกันที่ไปใช้ชีวิตใ้หรืออยู่ในยุโรป เขาพยายามใช้หลักจิตวิเคราะห์ตัวละครในเรื่องซึ่งเป็นตัวแทนของคนยุคใหม่ เห็นได้อย่างชัดเจนว่านวนิยายเรื่องนี้ตีแผ่ชีวิตส่วนตัวของฟิตซ์เจอร์อัลด์กับภรรยา แต่นวนิยายเรื่องนี้พิมพ์เผยแพร่ใน ค.ศ. ๑๙๓๔ ในช่วงที่สหรัฐอเมริกายังไม่ฟื้นตัวจากเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ จึงไม่ได้รับการต้อนรับจากผู้อ่านเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้คนไม่สนใจกับชีวิตในสังคมชั้นสูงยุคฟองสบู่ของทศวรรษก่อนอีกต่อไป

ฟิตซ์เจอร์อัลด์มีค่านิยมและความรู้สึกเหมือนคนอเมริกันร่วมสมัยกับเขายิ่งกว่านักเขียนคนอื่น ๆ ในยุคเดียวกัน เขาและตัวละครอีกหลายตัวที่เขาสร้างขึ้นมามีลักษณะเหมือนชาวอเมริกันทั่วไป คือ มีความทะเยอทะยานไม่รู้จบ พยายามปรับปรุงตัวเองเพื่อให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้ มีความฝันว่าจะต้องร่ำรวยและได้แต่งงานกับผู้หญิงที่มาจากตระกูลผู้ดีเก่าที่ร่ำรวย ฟิตซ์เจอร์อัลด์เองก็มีความทะเยอทะยาน ฝันถึงความรุ่งโรจน์ และตั้งหน้าตั้งตาดำหาเงินอย่างเอาเป็นเอาตายแบบเดียวกับตัวละครหลายตัวของเขาและชาวอเมริกันทั่ว ๆ ไปที่เชื่อว่าความสุขต้องซื้อหาด้วยเงิน ยังมีเงินมากเท่าใดก็จะยิ่งมีความสุขได้มากเท่านั้น ในเวลาเดียวกันก็แสวงหาความรื่นรมย์ให้กับชีวิตอย่างเต็มที่ เขาจึงชอบไปงานเลี้ยงและดื่มเหล้าอย่างหนัก วิถีชีวิตเช่นนี้ทำให้ฟิตซ์เจอร์อัลด์เขียนหนังสือไม่ได้มากเท่าที่ควร

และเมื่อลงมือเขียนก็กลับเขียนเรื่องสั้นแนวที่ได้รับความนิยมในสมัยนั้นเป็นส่วนใหญ่เพื่อให้ได้เงินมาก ๆ ในเวลาอันรวดเร็ว แทนที่จะเขียนนวนิยายประเภทสร้างสรรค์ นักวิจารณ์ส่วนใหญ่จึงเห็นพ้องต้องกันว่า การที่เขาประสบความสำเร็จเร็วเกินไป ไม่เพียงแต่ทำลายชีวิตส่วนตัวของเขา แต่ยังทำลายความสามารถในการสร้างสรรค์งานวรรณกรรมของเขาด้วย ทั้งหมดนี้รวมทั้งอาการป่วยเป็นโรคประสาทของภรรยาทำให้เขากลายเป็นคนคิดเหวี่ยง ยังผลให้สุขภาพกายและสุขภาพจิตของเขาเสื่อมโทรมในเวลาอันรวดเร็ว ดังที่เขาเขียนเล่าไว้อย่างเปิดเผยในบทความเรื่องหนึ่งใน **The Crack-Up** (ค.ศ. ๑๙๔๕)

ใน ค.ศ. ๑๙๓๗ ฟิตซ์เจอราร์ดมีสุขภาพจิตดีขึ้น เขาใช้เวลาช่วงนั้นปลงชีวิตที่สับสนยุ่งเหยิงของเขาเขียนบทภาพยนตร์ที่ฮอลลีวูด (Hollywood) ประสบการณ์จากงานเขียนบทภาพยนตร์ทำให้เขาเกิดแรงบันดาลใจในการเขียนนวนิยายเรื่องสุดท้ายของเขาชื่อ **The Last Tycoon** (ค.ศ. ๑๙๔๑) ซึ่งนักวิจารณ์หลายคนคิดว่าเป็นนวนิยายเรื่องที่ดีที่สุดของเขา นวนิยายเรื่องนี้ดีแต่ผู้ดัดแปลงภาพยนตร์และชีวิตของผู้ยิ่งใหญ่คนหนึ่งในวงการนี้ แม้ฟิตซ์เจอราร์ดจะเสียชีวิตก่อนเขียนนวนิยายเรื่องนี้จบ แต่ความยอดเยี่ยมของหนังสือเล่มนี้ทำให้นักวิจารณ์ต้องประเมินความสามารถของเขาใหม่ และในที่สุดก็ยกย่องให้เขาเป็นนักเขียนเอกคนหนึ่งของสหรัฐอเมริกาในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐

ฟรานซิส สกอตต์ คีย์ ฟิตซ์เจอราร์ดเสียชีวิตเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๐ ที่เมืองฮอลลีวูด มลรัฐแคลิฟอร์เนีย ด้วยอาการหัวใจวาย ขณะอายุเพียง ๔๔ ปี.

(กุลวดี มกรภิรมย์)